

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ПОЗИЦІЙ КРАЇН ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

TRANSFORMATION OF THE FOREIGN TRADE POSITIONS OF THE COUNTRIES OF NORTH AMERICA

УДК 339.56

DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct47-4>**Казарновська Т.О.**

студентка

Одеський національний університет

імені І.І. Мечникова

Якубовський С.О.

д.е.н., професор кафедри

економічної теорії і міжнародних

економічних відносин

Одеський національний університет

імені І.І. Мечникова

Kazarnovska Tetiana

Odesa I.I. Mechnikov National University

Yakubovskiy Sergey

Odesa I.I. Mechnikov National University

У статті здійснено аналіз трансформації зовнішньоторговельних позицій країн Північної Америки. Проаналізовано загальний стан світової торгівлі та виявлено, що США, Канада та Мексика є сталими світовими лідерами на ринку торгівлі товарами та послугами. Детально досліджено зовнішню торгівлю США, Мексики та Канади та виявлено, що ці країни взаємозалежні і не можуть функціонувати одна без одної, оскільки без інвестицій США економіка Мексики давно б упала (США є головним торговим партнером Мексики з часткою понад 70%). На основі дослідження визначено позиції та роль США, Мексики та Канади на міжнародній арені і виявлено, що країни володіють колосальними запасами нафти, сталі та технологіями й інноваціями та разом чинять вплив на формування ринкових цін, курсу валют, квот та створюють нові тенденції у світовій торгівлі. Нами прогнозовано, що ще як мінімум наступні 50 років ці країни міцно триматимуть свої зовнішньоторговельні позиції на світовому ринку й їхній вплив на міжнародну торгівлю тільки зростатиме.

Ключові слова: міжнародна торгівля, НАФТА, експорт, імпорт, зовнішньоторговельне сальдо, ВВП, USMCA.

В статті осуществлен анализ трансформации внешнеэкономических позиций

стран Северной Америки. Проанализировано общее состояние мировой торговли и выявлено, что США, Канада и Мексика являются постоянными мировыми лидерами на рынке торговли товарами и услугами. Подробно исследована внешняя торговля США, Мексики и Канады, выявлено, что эти страны взаимосвязаны и не могут функционировать друг без друга, так как без инвестиций США экономика Мексики давно бы упала (США является главным торговым партнером Мексики с долей более 70%). На основе исследования определены позиции и роль США, Мексики и Канады на международной арене и выявлено, что страны обладают колоссальными запасами нефти, стали, технологиями и инновациями и вместе оказывают влияние на формирование рыночных цен, курса валют, квот и создают новые тенденции в мировой торговле. Нами прогнозируется, что еще как минимум следующие 50 лет эти страны будут крепко держать свои внешнеторговые позиции на мировом рынке, и их влияние на международную торговлю будет только расти.

Ключевые слова: международная торговля, НАФТА, экспорт, импорт, внешнеторговое сальдо, ВВП, USMCA.

The article analyzes the transformation of the foreign trade positions of the countries of North America. To begin with, the general state of world trade was analyzed, according to which it was revealed that the United States, Canada and Mexico are the permanent world leaders in the market for trade in goods and services. The foreign trade of the USA, Mexico and Canada was investigated in detail and it was revealed that these countries are interconnected and cannot function without each other; since without US investments, the Mexican economy would long ago fall (the USA is Mexico's main trading partner with a share of more than 70%). It was revealed that the position of the North American countries over the past decade has been so vicious that if these countries stopped buying or selling, the world economy would fall. US exports in 2019 amounted to US \$ 16.3 billion (0.7% more than in 2014), and imports US \$ 2.53 billion (4.47% more than in 2014), which is an indicator of an increase in trade, mainly of the country's imports. For Mexico, the growth of exports is 18.2% in 2019 compared to 2014, and imports – 13.54%, which indicates the development of the country's foreign trade turnover and is an indicator of positive economic growth. Analyzing Canada, we see a 5.61% decline in imports in 2019 compared to 2014, the reason for this is a decrease in purchases and an increase in customs tariffs to stimulate domestic production. In general, for the countries of North America, exports grew by 278.83% in 2019 compared to 2015, which indicates the strengthening of the positions of these countries in international trade. Based on the study, the positions and roles of the United States, Mexico and Canada in the international arena were determined and it was revealed that countries have colossal reserves of oil, steel and technologies and innovations, and together they influence the formation of market prices, exchange rates, quotas and create new trends in world trade. We predict that for at least the next 50 years, these countries will firmly hold their foreign trade positions in the world market and their influence on international trade will only grow.

Key words: international trade, NAFTA, export, import, foreign trade balance, GDP, USMCA.

Постановка проблеми. Позиції країн Північної Америки з кожним роком міцнішають завдяки збільшенню сфери впливу на світову зовнішню торгівлю. Америка є одним із головних світових імпортерів, Канада та Мексика – одними з основних світових експортерів нафти. Економіки цих країн є настільки потужними, що у разі різкого зростання чи спадання обсягів продажу та закупівлі вплив на світову торгівлю буде катастрофічним. Яскравим прикладом є підняття митних тарифів на сталь у США, через які обвалився світовий ринок сталі. Отже, дослідження специфіки та аналіз впливу зовнішньої торгівлі країн Північної Америки є надзвичайно гострим питанням сьогодення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання про трансформацію зовнішньоторгових позицій країн Північної Америки висвітлено багатьма вітчизняними та зарубіжними дослідниками, такими як: Є.О. Галушка, Е. Вишневська, К. Галіндо, С. Рогов, А. Киридон, О. Аладіна, О. Гусейнова, Дж. Воутерс, С. Ван Керкховен, Р. Гуттман, Д. Плихон, Дж. Монтомері, Р. Партигтон та Д. Руш.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз трансформації та дослідження зовнішньоторгових позицій країн Північної Америки на прикладі детального аналізу зовнішньоторговельних зв'язків США, Мексики та Канади.

Основні завдання дослідження:

- дослідити стан міжнародної торгівлі;
- проаналізувати позиції США на міжнародній арені;
- провести аналіз стану зовнішньої торгівлі Мексики;
- дослідити зовнішньоторговельні зв'язки Канади.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Протягом минулих років багатостороння торговельна співпраця стримувалася зростаючим впливом одностороннього підходу. Напруженість у торгових відносинах, яка почалася в 2018 р., не тільки зберігається, а й зросла. Ця напруженість, а також коливання цін на товарних ринках негативно вплинули на зростання торгівлі, у результаті чого прогнозовані темпи такого зростання виявилися нижчими за темпи зростання валового внутрішнього продукту. Це відбувається в той час, коли очікується, що міжнародна торгівля гратиме важливу роль у досягненні цілей сталого економічного розвитку.

У 2018 р. світова торгівля зіткнулася з новими перешкодами на тлі різкого зростання торгової напруженості та невизначеності економічної політики. Річне зростання обсягу світової торгівлі товарами впало з 3,9% у першій половині 2018 р. до 2,7% у другій половині цього року. Зниження темпів зростання стало більш помітним до кінця року, оскільки за відносно сильного квартального зростання на 1,2% у третьому кварталі відбулося зниження на 0,3% у четвертому кварталі.

Більш повільне зростання торгівлі супроводжувалося більш слабким зростанням виробництва в основних країнах. Наприклад, сукупний ВВП країн G20 збільшився у середньому на 3,5% у річному обчисленні у другій половині 2018 р. порівняно з 3,9% у першій половині цього року.

Зниження темпів зростання торгівлі та ВВП частково пояснюється посиленням грошово-кредитної

політики, підвищеною фінансовою нестабільністю і підвищенням тарифів на товари, що широко продаються в основних країнах. Схоже, що торгова напруженість значною мірою сприяла уповільненню зростання.

Загальне зростання світової торгівлі на 3,0% у 2018 р. було значно нижчим порівняно з 4,6%, яке було зафіксоване в 2017 р. [12]. Торгівля зросла лише трохи більше, ніж обсяг виробництва у 2018 р., після зростання в 1,6 рази в 2017 р. (рис. 1). Однак, із 2008 р. зростання торгівлі залишалося вище середнього показника у 2,6% [1].

У всіх регіонах у 2018 р. було зафіксоване зростання експорту як у натуральному, так і в доларовому вираженні. Те ж саме справедливо і щодо імпорту за винятком Близького Сходу, імпорт якого знизився на 3,3% у натуральному вираженні, але виріс на 0,9% у поточному доларовому вираженні [13; 14].

Обсяги імпорту збільшилися на 5,0% як у Північній Америці, так і в Азії. У випадку Північної Америки це являло собою прискорення з 4,0% у попередньому році, тоді як в Азії воно означало уповільнення з 8,3% у 2017 р. Зростання обсягу імпорту в Європу було млявим, знизившись до 1,0% у 2018 р. з 2,9% у 2017 р. Обсяги імпорту з Південного і Центрального регіонів Америки продовжували відновлюватися після різкого спаду в 2014–2016 рр., збільшившись на 5,2% у 2018 р. В інших регіонах у сукупності було зафіксоване слабке зростання імпорту в розмірі 0,5% (табл. 1) [3].

Регіон із найбільшим щорічним зростанням експорту в натуральному вираженні – Співдружність Незалежних Держав (4,9%), за яким слідує Північна Америка (4,3%). Зростання обсягу експорту в Азії сповільнилося з 6,8% у 2017 р. до 3,8% у 2018 р., тоді як у Південній і Центральній Америці зростання ставило лише 0,6%. В інших

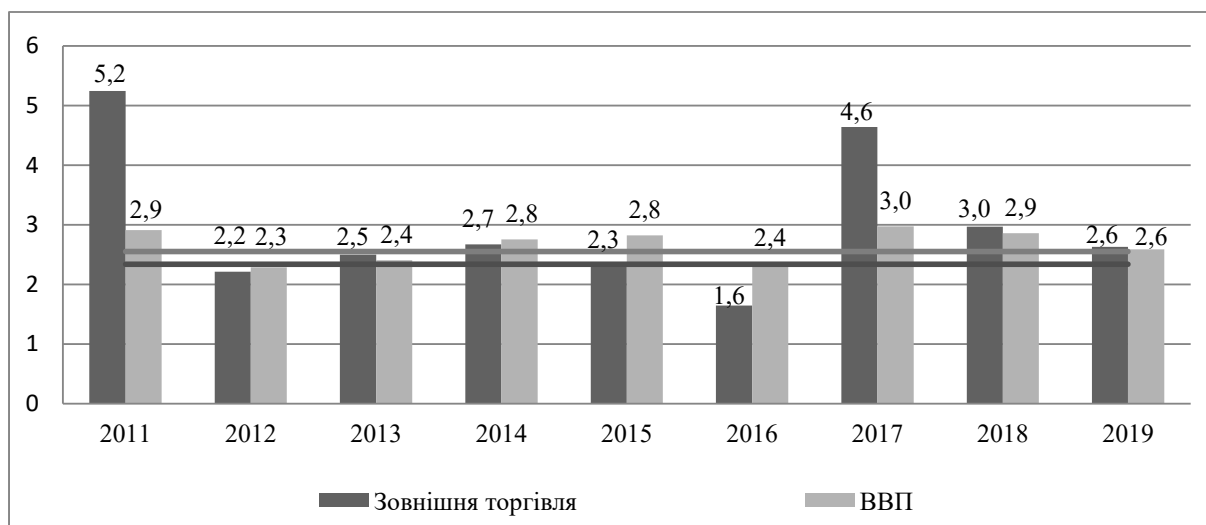

Рис. 1. Обсяг світової торгівлі товарами і зростання реального ВВП, 2011–2019 рр.

Джерело: розроблено за даними [1; 2]

Обсяг світової торгівлі товарами і реальний ВВП за групами країн, 2015–2019 рр.

Показник	2015	2016	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, ±	Відносне відхилення, %
						2019 / 2015	2019 / 2015
Обсяг світової торгівлі товарами	2,33	1,64	4,64	2,97	3,01	0,68	129,27
Експорт							
Розвинені країни	2,36	1,04	3,65	2,14	2,18	-0,18	92,18
Розвинені країни і країни СНГ	1,72	2,29	5,58	3,52	3,76	2,04	218,86
Країни Північної Америки	1,13	0,33	4,23	4,31	4,42	3,29	389,77
Країни Південної і Центральної Америки	-0,36	0,74	3,05	0,62	0,43	0,79	-117,81
Країни Європи	2,92	1,17	3,68	1,57	1,65	-1,27	56,45
Країни Азії	1,43	2,33	6,75	3,79	3,54	2,11	247,73
Інші країни	3,16	2,91	1,64	2,72	2,90	-0,26	91,86
Імпорт							
Розвинені країни	4,22	2,00	3,29	2,48	2,54	-1,68	60,19
Розвинені країни і країни СНГ	0,56	1,27	6,75	4,05	4,12	3,56	729,20
Країни Північної Америки	5,36	0,15	4,01	5,04	5,23	-0,13	97,50
Країни Південної і Центральної Америки	-8,39	-8,82	4,63	5,19	5,01	13,40	-59,69
Країни Європи	3,50	3,06	2,86	1,13	1,05	-2,45	29,98
Країни Азії	3,86	3,55	8,26	5,02	5,21	1,35	135,11
Інші країни	-4,32	-1,91	2,46	0,47	0,45	4,77	-10,41
Реальний ВВП за ринковими обмінними курсами	2,82	2,36	2,97	2,86	2,89	0,07	102,47
Розвинені країни	2,34	1,67	2,28	2,19	2,29	-0,05	97,81
Розвинені країни і країни СНГ	3,74	3,68	4,25	4,08	4,25	0,51	113,58
Країни Північної Америки	2,76	1,64	2,27	2,76	2,56	-0,20	92,87
Країни Південної і Центральної Америки	-0,80	-2,05	0,84	0,61	0,59	1,39	-73,60
Країни Європи	2,42	1,98	2,68	1,97	1,89	-0,53	78,26
Країни Азії	4,31	4,14	4,53	4,28	4,45	0,14	103,24
Інші країни	1,16	2,22	1,86	2,16	2,24	1,08	192,33

Джерело: розроблено за даними [3; 4]

регіонах разом узятих обсяг експорту збільшився на 2,7%. Значна частка Європи та Азії у світовому товарному експорті та імпорті дає цим регіонам величезний вплив на зростання світової торгівлі. За експорту в 7,11 трлн дол. США та імпорту в 7,15 трлн дол. США в 2018 р. на Європу припало 37% світової торгівлі товарами як із погляду експорту, так і імпорту.

Експорт країн Азії в розмірі 6,91 трлн дол. США становить 34%, а імпорт у розмірі 6,76 трлн дол. США становить 33% від загальносвітового обсягу.

На експорт та імпорт країн Північної Америки в розмірі 2,56 трлн дол. США і 3,56 трлн дол. США припало 14% і 18% світового експорту й імпорту відповідно. Можна зробити висновок, що дані країни мають значний вплив на розвиток світової торгівлі й їхні позиції з кожним роком зростають [4].

Далі пропонуємо детальніше проаналізувати стан зовнішньої торгівлі країн Північної Америки та провести аналіз динаміки основних показників і визначити їхню частку в обсязі світової торгівлі.

Протекціоністська політика президента Дональда Трампа призвела до торгової напруженості з різними партнерами, особливо з Китаєм. Основними

експортними товарами США в 2018 р. були очищені нафтові олії, за якими слідували автомобілі, автомобільні запчастини та аксесуари, електронні інтегральні схеми, мобільні телефони, фінансові послуги і транспорт. Основні статті імпорту США в 2018 р. включали автомобілі, сиру нафту, пристрої телефонного зв'язку, комп'ютери, автомобільні запчастини, транспорт та інші бізнес-послуги.

США зберігає свою позицію найбільшої економіки світу з 1871 р. Розмір економіки США у 2018 р. в номінальному вираженні становив 20,58 трлн дол., а в 2020 р. очікується, що він досягне 22,32 трлн дол. США часто називають економічною наддержавою, тому що економіка становить майже чверть світової, спираючись на передову інфраструктуру, технології і достаток природних ресурсів.

Загальний обсяг експорту США становив 1 665 302 936,59 тис дол., а загальний обсяг імпорту – 2 611 432 490,16 тис дол., що призвело до від'ємного торговельного балансу – 946 129 553,57 тис дол. США. Експорт послуг США становить 826 975 000 000 на платіжному балансі в поточних доларах США, імпорт

послуг – 567 326 000 000 на розрахункових одиницях у поточних доларах США. Детальніше розглянемо в табл. 2 і 3 [5].

Сальдо торгового балансу США структурно негативне, а торговий дефіцит в останні роки ще збільшився. У США в 2018 р. був зареєстрований торговий дефіцит у розмірі 887,3 млрд дол. США (627,7 млрд дол. США, включаючи послуги), при цьому імпорт зростає швидше (4,4%), ніж експорт (3%). Очікується, що президент підпише торгову угоду з Китаєм на першому етапі в січні 2020 р., але залишить безліч тарифів, щоб обмежити поставки китайської продукції на американський ринок. У 2019 р. торговий дефіцит поліпшився, особливо з Китаєм (-15% для торгового дефіциту з Китаєм) [11; 15].

Основними торговими партнерами США є Канада, Мексика, Китай, Японія, Великобританія і Німеччина. Історично США дотримувалися думки,

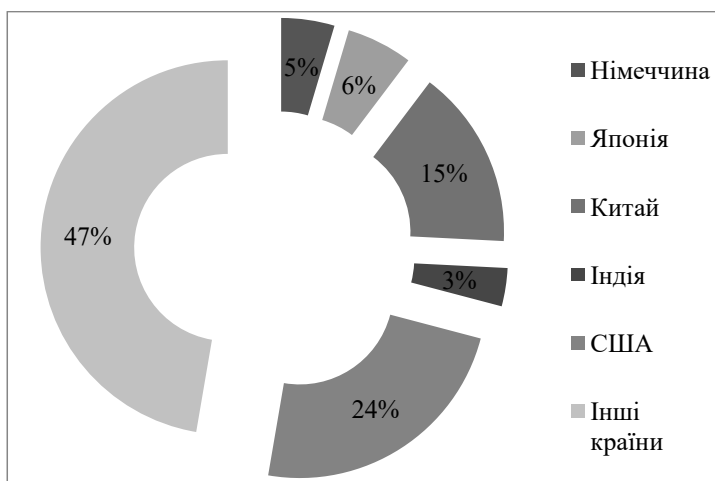

Рис. 2. Частка США у світовій економіці станом на 2019 р. [5]

що торгівля сприяє економічному зростанню, соціальної стабільності, демократії та поліпшенню міжнародних відносин.

Таблиця 2

Динаміка зовнішньої торгівлі США, 2014–2019 рр.

Зовнішні торгові показники	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, ±	Відносне відхилення, %
							2019 / 2014	2019 / 2014
Імпорт Товарів (млн дол. США)	2412547	2,307,946	2251351	2408476	2612379	2528267	115720	104,79
Експорт Товарів (млн дол. США)	1620532	1504914	1454607	1546273	1665992	1632679	12147	100,74
Імпорт Послуг (млн дол. США)	453,3	469,1	503,1	520,4	536,2	588,4	135	129,80
Експорт Послуг (млн дол. США)	690,1	690,1	752,4	778,4	808,2	875,8	186	126,90

Джерело: розроблено за даними [6]

Таблиця 3

Динаміка основних показників міжнародної торгівлі США за 2014–2019 рр.

Основні показники міжнародної торгівлі	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, ±	Відносне відхилення, %
							2019 / 2014	2019 / 2014
Міжнародна торгівля (у % до ВВП)	30	27,7	26,5	27,1	27,5	26,39	-3,61	87,97
Торговельний баланс (млн дол. США)	-749,9	-761,9	-749,8	-805,2	-887,3	-895,58	-145,66	119,42
Торговельний баланс (включно з послугами) (млн дол. США)	-489,6	-498,5	-503	-550,1	-627,7	-616,8	-127,22	125,99
Імпорт товарів і послуг (річна зміна, %)	5	5,3	2	4,7	4,4	4,36	-0,64	87,20
Експорт товарів і послуг (річна зміна, %)	4,2	0,5	0	3,5	3	2,47	-1,73	58,81
Імпорт товарів і послуг (% до ВВП)	16,4	15,3	14,6	15	15,3	14,67	-1,73	89,45
Експорт товарів і послуг (% до ВВП)	13,5	12,4	11,9	12,1	12,2	11,76	-1,74	87,11

Джерело: розроблено за даними [7]

Частка США у світовому ВВП за 10 років знизилася на 3,8 процентних пункти. Разом із тим Сполучені Штати мають найзначнішу у світі економічну потужність і є світовим лідером у сфері науково-технічного прогресу. США – один із найбільших у світі учасників зовнішньоторговельної діяльності і посідає перше місце у світі за якісними показниками економічного зростання.

Ми можемо впевнено сказати, що позиція США у зовнішньоторговельних відносинах є доволі стійкою і впливовою, оскільки ця країна є одним із найбільших світових імпортерів і прямо пропорційно впливає на економіки інших країн світу [7].

Мексика зайняла 48-е місце зі 141 економіки в Доповіді про глобальну конкурентоспроможність 2019 р. Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ) і є однією з найбільш конкурентоспроможних економік у Латинській Америці. Мексика демонструє ознаки прогресу в продовженні зростання в масштабі в наступні роки. За даними ВЕФ, поліпшення країни засноване на ефективності її внутрішнього ринку, її відкритості для конкуренції всередині країни і за кордоном та легкості доступу до фінансових послуг [10].

Мексика сильно залежить від зовнішньої торгівлі, яка становила 77,6% її ВВП у 2018 р. (Світовий банк, останні наявні дані). Переважно країна експортує транспортні засоби та їхні частини, машини автоматичної обробки даних, мінеральне паливо, нафту та машини. Що стосується імпорту, до основних закупівель Мексики належать нафтові олії, крім сирих, деталі транспортних засобів та електронні інтегральні мікросхеми (табл. 4, 5).

Мексика сильно залежить від комерційних відносин зі своїм головним торговим партнером – США, на частку яких припадає понад три чверті експорту країни (76,5% у 2018 р., за даними СОТ). Повторення переговорів НАФТА з президентом Дональдом Трампом поставило під ризик торгівлю Мексики в останні роки, оскільки ратифікація Угоди між США та Мексикою і Канадою зіткнулася з певними труднощами в Конгресі США та парламенті Канади. І Мексика, і США отримують вигоду від розподілу виробництва – процесу, коли товар

може бути інколи розроблений у США, зібраний у Мексиці та повернутий до США для завершальної частини виробництва.

Країна підписала десяток угод про вільну торгівлю з близько сорока різними країнами світу. Інші торгові переваги Мексики включають її угоду про вільну торгівлю з Європейським Союзом з 2000 р., торговельну угоду з Японією з 2005 р. та заснування Тихоокеанського альянсу 2012 р. разом із Колумбією, Чилі та Перу [8; 9].

Торговельний баланс Мексики структурно негативний – тенденція, яку підкреслювали торговельна напруга зі США та коливання світових цін на нафту. У 2018 р. експорт товарів зріс на 10% у річному обчисленні, досягнувши 450,6 млрд дол., тоді як імпорт пішов за аналогічною тенденцією (10,2%), на рівні 476,5 млрд дол. Мексика також є чистим імпортером послуг (28,3 млрд дол. США експорту проти 37 млрд дол. імпорту – дані ВТО), отже, у 2018 р. Світовий банк дефіцит торгівлі оцінив у 1,9% ВВП.

Аналізуючи позицію Мексики у світовій торгівлі, варто відзначити, що ця країна є третім за величиною експортером нафти і разом із Росією та ОАЕ впливає на ринкові ціни нафти. Мексика почала успішне співробітництво з країнами Європи та Азії та стала першою країною Латинської Америки, яка уклала угоду про зону вільної торгівлі з ЄС (набула чинності у 2000 р.), що регулювало двосторонню торгівлю промисловими товарами. Варто відзначити, що Мексика з кожним роком зміцнює свої позиції на міжнародному ринку і відіграє все більшу роль у формуванні світових тенденцій попиту та пропозиції.

Структура економіки Канади є диверсифікованою, а її масштаби повною мірою відповідають її статусу високорозвиненої постіндустріальної держави, що спирається у своєму розвитку, головним чином, на сферу послуг.

За оцінками, у 2019 р. економіка Канади зросла на 1,6% після зростання на 2% у попередньому році (МВФ). Причини цього уповільнення слід шукати у збереженні тарифів на експорт металів у США і в загальній світовій торговій ворожнечі вкупі з дуже низькими цінами на нафту в кінці 2018 р.

Таблиця 4

Динаміка зовнішньої торгівлі Мексики за 2014–2019 рр.

Зовнішні торгові показники	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, ±	Відносне відхилення, %
							2019 / 2014	2019 / 2014
Імпорт товарів (млрд дол. США)	411,58	405,28	397,52	432,18	476,55	467,29	55,709	113,54
Експорт товарів (млрд дол. США)	397,13	380,77	373,93	409,43	450,69	472,27	75,141	118,92
Імпорт послуг (млрд дол. США)	30,341	29,495	31,926	36,775	37,049	38,56	8,219	127,09
Експорт послуг (млрд дол. США)	21,086	22,609	24,097	27,012	28,381	29,42	8,334	139,52

Джерело: розроблено за даними [6]

Таблиця 5

Динамка основних показників міжнародної торгівля Мексики за 2014–2019 рр.

Основні показники міжнародної торгівлі	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, ±	Відносне відхилення, %
							2019 / 2014	2019 / 2014
Міжнародна торгівля (% до ВВП)	65	71,2	76,1	77,2	80,4	78,18	13,18	120,28
Торговельний баланс (млрд дол. США)	-2,795	-14,6	-13,07	-10,98	-13,8	-13,95	-11,155	499,11
Торговельний баланс (вкл. з послугами) (млрд дол. США)	-16,09	-24,38	-22,04	-20,85	-22,72	21,38	37,47	-132,88
Імпорт товарів і послуг (річна зміна, %)	5,9	5,9	2,8	6,4	5,9	5,3	-0,6	89,83
Експорт товарів і послуг (річна зміна, %)	7	8,4	3,6	4,2	5,9	5,4	-1,6	77,14
Імпорт товарів і послуг (% до ВВП)	33,1	36,6	39	39,5	41,2	39,11	6,01	118,16
Експорт товарів і послуг (% до ВВП)	31,9	34,6	37,1	37,7	39,3	39,06	7,16	122,45

Джерело: розроблено за даними [8]

Згідно з оновленими прогнозами МВФ від 14 квітня 2020 р., через спалах COVID-19 очікується, що зростання ВВП упаде до 6,2% у 2020 р. і виросте до 4,2% у 2021 р. за умови відновлення світової економіки після пандемії.

Зростання торгівлі становить 3,56% порівняно зі світовим зростанням в 3,50%. ВВП Канади становить 1 713 341 704 900 у поточних доларах США. У багатьох міжнародних рейтингах, які враховують насамперед стабільність політичної ситуації, стійкість фінансової системи, рівень доходів на душу населення, а також умови ведення бізнесу і проживання в країні, Канада, як і раніше, входить до групи країн-лідерів [8].

Канада – країна, відкрита для зовнішньої торгівлі, на яку припадає 66% її ВВП (Всесвітній банк,

2018 р.). Що стосується продукції, то основними експортними товарами Канади є нафтопродукти, легкові та інші транспортні засоби, золото, обладнання. Країна імпортує переважно автомобілі, автозапчастини або аксесуари, машини, електричне та електронне обладнання і нафтопродукти.

Основними напрямками канадського експорту в 2018 р. були США (сьогодні лідирує партнер, на частку якого припадає 75,1% загального експорту), ЄС (7,6%, особливо в напрямку Великобританії), Китай (4,7%) і Японія (2,2%). Аналогічно велика частина імпорту Канади припадала на США (51%), за якими слідували Китай (12,7%), ЄС (12,4%) і Мексика (6,2%) [9]. Детальніше зовнішньоторговельне сальдо Канади показано на рис. 3.

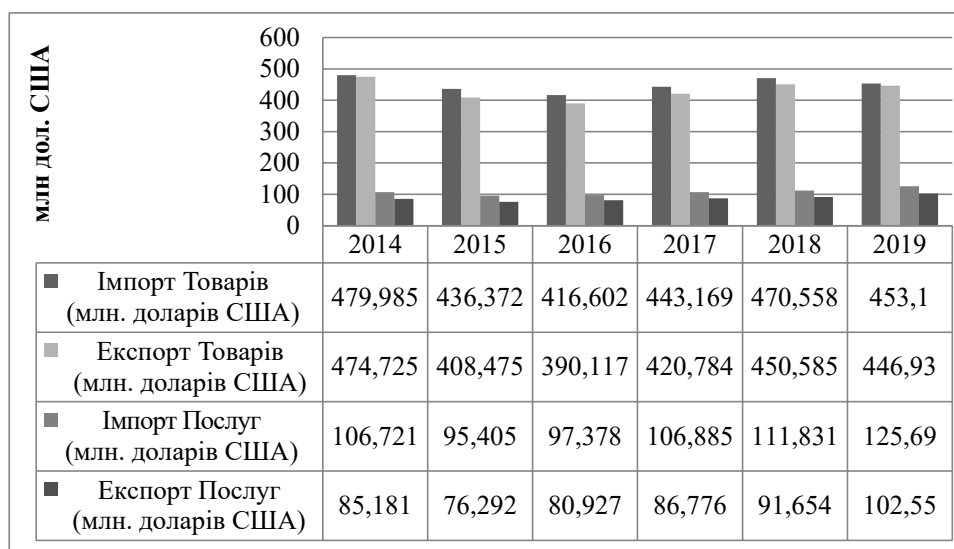

Рис. 3. Динаміка зовнішньої торгівлі Канади за 2014–2018 рр.

Джерело: розроблено за даними [6]

За даними СОТ, експорт товарів із Канади у 2019 р. становив 446,9 млрд дол., що на 0,1% менше, ніж у попередньому році. Імпорт також знизився, досягнувши 453 млрд доларів США (-3,8%). Що стосується комерційних послуг, Канада також є нетто-імпортером: імпорт становив 111 831 млн дол. США порівняно з 91 654 млн дол. США експорту. В останні роки торговий баланс Канади коливався, часто закінчуючись торговим дефіцитом (частково через економічну кризу і низькі ціни на вуглеводні).

У 2018 р. дефіцит торгівлі товарами і послугами досяг 36,3 млрд дол. США (близько 2,1% ВВП – Світовий банк). Протягом 2018 р. адміністрація США вирішила ввести тарифи на сталь (25%) і алюміній (10%), і ця політика мала великий вплив на сталеливарну промисловість та рівень експорту, оскільки Канада експортує майже 90% своєї сталі до США. Однак у травні 2019 р. уряди двох країн дійшли згоди, і США вирішили скасувати тарифи. Нині Всеосяжна торгово-економічна угода (СЕТА) між Канадою і ЄС застосовується на тимчасовій основі, скасовуючи 98% тарифів, тоді як ратифікація USMCA (Угода між Канадою, США і Мексикою, оновлена версія НАФТА) зустрічає опір у Конгресі США [9].

Канада закріплює за собою позиції одного зі світових лідерів та неодноразово впливала на загальні тенденції ринку та взаємозв'язки між країнами.

Висновки з проведеного дослідження.

Підводячи підсумки проведеного аналізу, можемо констатувати, що позиції країн Північної Америки за останнє десятиліття зміцнішали настільки, що якби ці країни перестали купляти або продавати, то впала б світова економіка. Експорт США в 2019 р. становив 1,63 трлн дол. США (на 0,7% більше, ніж у 2014 р.), а імпорт – 2,53 трлн дол. США (на 4,47% більше, ніж у 2014 р.), що є показником збільшення обсягів торгівлі, переважно імпорту країни. Щодо Мексики, то ріст експорту становить 18,2% у 2019 р. порівняно з 2014 р., а імпорту – 13,54%, що свідчить про розвиток зовнішньоторгових оборотів країни й є показником позитивного економічного зростання. Аналізуючи Канаду, ми бачимо спад імпорту на 5,61% в 2019 р. порівняно з 2014 р., причиною цього є зменшення обсягів закупівлі та підняття митних тарифів для стимулювання внутрішнього виробництва. У цілому в країнах Північної Америки експорт зріс на 278,83% у 2019 р. порівняно з 2015 р., що свідчить про зміцнення позицій цих країн у міжнародній торгівлі.

Підводячи підсумки статті, неможливо не згадати про пандемію коронавірусу на початку 2020 р., через яку світовий ВВП у цьому році порівнюють із його обвалом під час Другої світової війни. Обсяги світової торгівлі впали на 17,7% у 2020 р. порівняно з 2019 р. Дане падіння особливо позначилося на експорті зі США, які втратили мільйонні

прибутки через закриття своїх кордонів і часткову зупинку зовнішньої торгівлі. Щодо Мексики, то пандемія переважно вдарила по експорту послуг та туризму, втрати від якого становлять 725 млн дол. Аналізуючи вплив COVID-19 на економіку Канади, спостерігається падіння реального ВВП на 7,5%, у цілому економіка країни впала 18,2% порівняно з 2019 р. Проте вже з вересня цього року в країнах Північної Америки спостерігається ріст торгівлі та економіки, що є позитивною тенденцією порівняно з втратами на початку року.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. World Trade Organization (2019). URL: <http://tbtims.wto.org/> (дата звернення: 18.09.2020).
2. World Trade Organization (WTO) (2018). World Trade Outlook Indicator. 26 November. URL: www.wto.org/english/news_e/news18_e/wtoi_26nov18_e.htm (дата звернення: 18.09.2020).
3. World Trade Organization (2019a). Press Release: Global Trade Growth Loses Momentum as Trade Tensions Persist. 2 April. URL: https://www.wto.org/english/news_e/pres19_e/pr837_e.htm (дата звернення: 18.09.2020).
4. World Trade Organization (WTO) (2019b). World Trade Statistical Review. URL: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/wts2019_e/wts19_toc_e.htm (дата звернення: 18.09.2020).
5. US trade statistics Exports, Imports, Products, Tariffs, GDP and related Development Indicator (2019). URL: <https://wts.worldbank.org/CountryProfile/en/> (дата звернення: 18.09.2020).
6. World Bank Open Data. URL: <https://data.worldbank.org/> (дата звернення: 20.09.2020).
7. America foreign trade in figures (2019). URL: <https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/united-states/foreign-trade-in-figures> (дата звернення: 19.09.2020).
8. Mexican foreign trade in figures (2019). URL: <https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/mexico/foreign-trade-in-figures> (дата звернення: 19.09.2020).
9. Галушка Є.О., Олефір А. Зовнішньоекономічні зв'язки країн Латинської Америки та перспективи їх розвитку. *Вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського*. 2015. Вип. 4. С. 50–55.
10. Киридон А., Аладініна О., Гусейнова О. Латинська Америка в сучасному світі: основні тенденції розвитку. *Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Серія «Економіка, право, політологія, туризм»*. 2010. Т. 1. № 1. С. 142–146.
11. Rogov S.M. (2017) США і інтеграційні процеси в Західній півкулі. URL: <http://www.iskran.ru/russ/rogov/moscow.html> (дата звернення: 20.09.2020).
12. Wouters J., Van Kerckhoven S. The G20 and the BRICS on Trade and Investment: Trends and Policies. *International Organisations Research Journal*. 2017. Vol. 12. № 3. P. 7–31. DOI: 10.17323/1996-7845-2017-03-7
13. Guttman R., Plihon D. (2008). Consumer Debt at the Center of Finance-Led Capitalism. URL: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.640.7792&rep=rep1&type=pdf> (дата звернення: 20.09.2020).

14. Montgomerie J. (2007). The Logic of Neo-Liberalism and the Political Economy of Consumer Debt-Led Growth. Neo-Liberalism, State Power and Global Governance / S. Lee, S. McBride (eds). The Netherlands: Springer. P. 157–172.

15. Partington R., Rushe D. (2018). Trump Hits China with \$200bn of New Tariffs as Trade War Escalates. The Guardian. 18 September. URL: <https://www.theguardian.com/us-news/2018/sep/17/donaldtrump-united-states-threatens-to-impose-200bn-import-tariffs-on-china-in-trade-war> (дата звернення: 20.09.2020).

REFERENCES:

1. World Trade Organization (2019) Available at: <http://tbtims.wto.org/> (accessed 18 September 2020).

2. World Trade Organization (WTO) (2018) World Trade Outlook Indicator. 26 November. Available at: www.wto.org/english/news_e/news18_e/wtoi_26nov18_e.htm (accessed 18 September 2020).

3. World Trade Organization (2019a) Press Release: Global Trade Growth Loses Momentum as Trade Tensions Persist. 2 April. Available at: https://www.wto.org/english/news_e/pres19_e/pr837_e.htm (accessed 18 September 2020).

4. World Trade Organization (WTO) (2019b) World Trade Statistical Review. Available at: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/wts2019_e/wts19_toc_e.htm (accessed 18 September 2020).

5. US trade statistics Exports, Imports, Products, Tariffs, GDP and related Development Indicator (2019) Available at: <https://wits.worldbank.org/CountryProfile/en/> (accessed 18 September 2020).

6. World Bank Open Data (2019) URL: <https://data.worldbank.org/> (accessed 20 September 2020).

7. AMERICA FOREIGN TRADE IN FIGURES. (2019) Available at: <https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/united-states/foreign-trade-in-figures> (accessed 19 September 2020).

8. MEXICAN FOREIGN TRADE IN FIGURES (2019) Available at: <https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/mexico/foreign-trade-in-figures> (accessed 19 September 2020).

9. Galushka E. O., Olefir A. (2015) Zovnishnoekonomichni zviazky krain Latynskoi Ameryky ta perspektyvy yikh rozvytku [Foreign economic relations of Latin American countries and prospects for their development]. *Visnyk Mykolaivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.O. Sukhomlynskoho*, vol. 4, pp. 50–55.

10. Kyrydon A., Aladinina O., Huseynova O. (2010) Latyns'ka Ameryka v suchasnomu sviti: osnovni tendentsiyi rozvytku [Latin America in the modern world: the main trends]. *Naukovyy visnyk Instytutu mizhnarodnykh vidnosyn NAU. Seriya: ekonomika, pravo, politolohiya, turyzm*, vol. 1, no. 1, pp. 142–146.

11. Rohov S. M. (2017) SSHA i intehratsiyni protsesy v Zakhidniy pivkuli. Available at: <http://www.iskran.ru/russ/rogov/moscow.html> (accessed 20 September 2020).

12. Wouters J., Van Kerckhoven S. (2017) The G20 and the BRICS on Trade and Investment: Trends and Policies. *International Organisations Research journal*, vol. 12, no. 3, pp. 7–31. DOI: 10.17323/1996-7845-2017-03-7

13. Guttman R., Plihon D. (2008) Consumer Debt at the Center of Finance-Led Capitalism. Available at: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.640.7792&rep=rep1&type=pdf> (accessed 20 September 2020).

14. Montgomerie J. (2007) The Logic of Neo-Liberalism and the Political Economy of Consumer Debt-Led Growth. Neo-Liberalism, State Power and Global Governance / S. Lee, S. McBride (eds). The Netherlands: Springer, pp. 157–172.

15. Partington R., Rushe D. (2018) Trump Hits China with \$200bn of New Tariffs as Trade War Escalates. The Guardian. 18 September. Available at: <https://www.theguardian.com/us-news/2018/sep/17/donaldtrump-united-states-threatens-to-impose-200bn-import-tariffs-on-china-in-trade-war> (accessed 20 September 2020).